

Załącznik
do Uchwały Nr XXXIX/372/2023
Rady Powiatu Choszczeńskiego
z dnia 6 grudnia 2023r.

POWIATOWY PROGRAM PSYCHOLOGICZNO–TERAPEUTYCZNY DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

NA LATA 2023 – 2027

Opracowanie:
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Choszcznie

Choszczno 2023 rok

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	3
II. PODSTAWA PRAWNA I PROGRAMOWA	3
III. ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU	4
IV. ADRESACI PROGRAMU	5
V. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU.....	5
VI. ZASADY NABORU.....	6
VII. REALIZACJA PROGRAMU PSYCHOLOGICZNO–TERAPEUTYCZNEGO .	6
VIII. ZAKŁADANE REZULTATY	7
IX. MONITORING, EWALUACJA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ	7
X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	8

I.WSTĘP

Przemoc domowa, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, a w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Jako jeden z kierunków działań przyjętych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej na rok 2023 (M.P. z 2022r. poz. 1259) wpisano m.in. realizowanie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do zmiany wzorców zachowań.

Przemoc domowa jest istotnym problemem społecznym, który może dotknąć osoby ze wszystkich grup społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia czy też sytuacji materialnej. Wobec powyższego zachodzi konieczność podejmowania kompleksowych działań na rzecz zmniejszania zjawiska przemocy domowej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie będzie realizować program korekcyjno – edukacyjny dla sprawców przemocy domowej. Program psychologiczno – terapeutyczny stanowi uzupełnienie oferty ukierunkowanej na zmianę postaw osób stosujących przemoc domową.

II.PODSTAWA PRAWNA I PROGRAMOWA

Program psychologiczno – terapeutyczny jest spójny z założeniami ustawodawstwa krajowego oraz strategicznymi dokumentami o charakterze lokalnym.

Podstawą prawną programu jest:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r. poz. 1249),
2. Ustaw z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.),
3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno – edukacyjne (Dz. U. z 2023 r., poz. 1158 ze zm.).

Program psychologiczno – terapeutyczny jest spójny z zapisami następujących dokumentów programowych:

1. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 przyjętym Uchwałą Nr 248 Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023 (M.P. z 2022r. poz. 1259),
2. Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób doznających Przemocy Domowej w Powiecie Choszczeńskim na lata 2023- 2027.

III.ZAŁOŻENIA I CELE PROGRAMU

Program został opracowany na podstawie wytycznych do tworzenia modelowych programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową i stanowi, obok oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, integralną część systemu przeciwdziałania przemocy domowej, jaki funkcjonuje na terenie Powiatu Choszczeńskiego. Oddziaływania psychologiczno – terapeutyczne prowadzą do utrwalenia zmiany postaw i zachowań osób stosujących przemoc domową, a w konsekwencji powstrzymania i zakończenia przemocy. Wpływają na zwiększenie zdolności osób stosujących przemoc do samokontroli agresywnych zachowań oraz utrwalenie umiejętności komunikowania się, konstruktywnego wyrażania uczuć i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy. Realizacja programu przyczyni się również do wzmocnienia współpracy pomiędzy instytucjami niosącymi pomoc osobom stosującym przemoc.

Praca ze sprawcami przemocy opiera się na następujących założeniach:

1. Podstawą wszelkich działań wobec osób stosujących przemoc domową jest bezpieczeństwo i dobro osób dotkniętych przemocą domową.
2. Przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy.
3. Przemoc domowa jest tolerowana i wzmocniana przez postawy i poglądy wielu ludzi, często zakorzeniona jest we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie.
4. Przemoc domowa jest szkodliwym nadużywaniem siły i władzy oraz dążeniem do kontrolowania współmałżonka/i/partnera/i lub sytuacji rodzinnej.
5. Można nauczyć się nie stosowania przemocy, nigdy nie należy godzić się na przemoc i rezygnować z jej powstrzymania.
6. Stosowanie przemocy w żadnym przypadku nie może być usprawiedliwione stwierdzeniem, że było skutkiem prowokacji ze strony ofiary.
7. Stosowanie przemocy domowej jest wyborem, za który sprawca ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

Podstawowym założeniem programu jest przyjęcie, że przemoc to zachowanie nieakceptowane, którego nic nie usprawiedliwia.

Cel główny programu

Celem głównym programu psychologiczno – terapeutycznego jest utrwalenie przez sprawców przemocy zmian postaw i zachowań nabytych w trakcie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, a w konsekwencji zatrzymanie przemocy domowej.

Cel ten będzie realizowany poprzez działania prowadzące do:

- 1) rozwoju samoświadomości,
- 2) nabycia umiejętności budowania celów życiowych,
- 3) rozwoju umiejętności interpersonalnych,
- 4) rozwoju zachowań prospołecznych,
- 5) nabycia umiejętności zastępowania zachowań przemocowych zachowaniami pozbawionymi przemocy.

Cele szczegółowe programu:

1. Rozpoznawanie i zmiana przekonań, postaw i rozumienia problemów życiowych u osób stosujących przemoc domową.
2. Motywowanie do zmiany zachowania poprzez analizę przyczyn postępowania i wgląd w mechanizmy zachowań.
3. Nabycie lub doskonalenie umiejętności rodzicielskich i wychowawczych opartych na wychowaniu bez przemocy.
4. Pogłębianie wiedzy na temat wpływu przemocy na relacje rodzinne.
5. Nabycie umiejętności służących rozwiązywaniu problemów i konfliktów w rodzinie.
6. Nauka umiejętności konstruktywnego przeżywania i wyrażania trudnych emocji.
7. Praca nad poczuciem własnej wartości, odkrywanie i wzmacnianie zasobów osobistych.

IV.ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami Programu psychologiczno – terapeutycznego są osoby dorosłe stosujące przemoc domową zgłaszające się dobrowolnie lub kierowane przez podmioty i instytucje np. ośrodki pomocy społecznej, zespoły interdyscyplinarne, zespoły kuratorskie, sądy, itp. Wskazane jest wcześniejsze ukończenie programu korekcyjno – edukacyjnego oraz motywacja do podjęcia terapii.

V.REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Realizatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie. Partnerami programu są:

1. Ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu choszczeńskiego.
2. Zespoły interdyscyplinarne.
3. Sąd Rejonowy w Choszczynie.
4. Prokuratura Rejonowa w Choszczynie.

5. Zespół Kuratorskiej Służby Sadowej w Choszczynie.
6. Organizacje pozarządowe.

Program Będzie prowadzony przez osoby posiadające wymagane kwalifikacje oraz doświadczenie w pracy ze sprawcami przemocy domowej.

VI.ZASADY NABORU

Nabór następuje we współpracy z instrukcjami funkcjonującymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Niezbędna jest indywidualna zgoda na udział w Programie osoby stosującej przemoc domową. Do Programu mogą zgłaszać się bezpośrednio uczestnicy programu korekcyjno – edukacyjnego prowadzonego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie. Przyjęcie uczestnika do Programu poprzedza wstępna kwalifikacja, podczas której prowadzone są działania diagnostyczne. Diagnoza jest udokumentowana pisemnie.

Diagnoza uwzględnia rozpoznanie indywidualnej sytuacji i obejmuje:

- rzeczywiste okoliczności skierowania do programu,
- określenie czy uczestnik aktualnie stosuje przemoc,
- aktualną sytuację rodzinną i zawodową,
- funkcjonowanie w społeczeństwie i rodzinie,
- doświadczenia związane z ewentualnymi uzależnieniami,
- historię pomocy medycznej i psychoterapeutycznej w zakresie zaburzeń psychicznych,
- kontakty z wymiarem sprawiedliwości.

Zakwalifikowanie do programu kończy podpisanie kontraktu, w którym uczestnik akceptuje zasady udziału w programie. Kontrakt określa reguły uczestnictwa w programie, w szczególności warunki jakie należy spełnić, aby program ukończyć oraz okoliczności powodujące wykluczenie z programu i zobowiązanie uczestnika do poszanowania zasad współżycia społecznego.

Podstawową regułą uczestnictwa w Programie jest dobrowolność.

Za uczestnika programu uznana może być wyłącznie osoba, która pozytywnie przejdzie działania kwalifikacyjne, podpisze kontrakt oraz rozpocznie spotkania programowe.

VII.REALIZACJA PROGRAMU PSYCHOLOGICZNO-TERAPEUTYCZNEGO

1. Program może mieć charakter sesji indywidualnych lub grupowych.
2. Realizacja programu jest oparta o harmonogram zajęć, określający: czas trwania programu zamykający się w ramach danego roku kalendarzowego z podaniem miesięcy, w których będzie realizowany.
3. Program obejmuje 60 godzin zajęć.
4. Obecność uczestników na spotkaniach potwierdzona jest listami obecności.

5. Podczas zajęć grupowych wykorzystywane będą następujące formy pracy:
- mini wykład – informacje dostosowane do percepcji odbiorcy,
 - ćwiczenia interaktywne – ćwiczenia mające na celu dostarczenie refleksji dotyczących własnej osoby,
 - symulacje – działania ułatwiające doświadczenie i przeżycie w bezpiecznych warunkach planowanych, życiowych sytuacji,
 - praca indywidualna – doświadczenie i korzystanie z własnych zasobów przy budowaniu własnych celów życiowych,
 - praca podgrupach – rozwijanie umiejętności interpersonalnych,
 - dyskusja moderowana – ćwiczenie umiejętności wygłaszania własnego zdania i przyjmowania informacji zwrotnej,
 - praca warsztatowa – treningi i praktyczne ćwiczenie, scenki mające na celu pracę nad zmianą postaw uczestników Programu.

Program może być realizowany przez jednego trenera. Uczestnicy grupy będą pracować nad rozwijaniem i utrwalaniem zmiany osiągniętej w wyniku udziału w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych.

Trenerzy zobowiązani są do przygotowania sprawozdania po przeprowadzonych zajęciach. Elementem Programu będzie dwukrotne wypełnienie przez każdego uczestnika ankiet ewaluacyjnych weryfikujących zmiany postaw uczestnika.

VIII.ZAKŁADANE REZULTATY

1. Zwiększenie poziomu wiedzy sprawców na temat destrukcyjnego wpływu przemocy.
2. Zatrzymanie zachowań przemocowych.
3. Zwiększenie umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć.
4. Wzrost umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
5. Zwiększenie kompetencji uczestników programu w zakresie konstruktywnego radzenia sobie z trudnymi uczuciami.
6. Wzrost poczucia bezpieczeństwa rodziny uczestnika.

IX.MONITORING, EWALUACJA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Program psychologiczno – terapeutyczny podlegać będzie monitoringowi oraz ewaluacji. Sprawozdanie z realizacji Programu będzie zawierało podsumowanie i wnioski płynące z realizacji działań w danym roku sprawozdawczym. System monitorowania zachowań związanych z przemocą u osób uczestniczących w Programie realizowany będzie w trakcie trwania Programu i po jego zakończeniu. W procesie oceny efektów biorą udział instytucje kierujące uczestnika oraz rodziny. System monitorowania polega na weryfikowaniu efektów Programu, uzyskaniu informacji o zachowaniu uczestników wobec członków rodziny w szczególności poprzez:

- 1) obecność i aktywność uczestników Programu,

- 2) kontakt realizatorów/ prowadzących z osobami wobec, których uczestnicy Programu stosowali przemoc (po uzyskaniu ich zgody),
- 3) współpracę instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie celem zdobycia i wymiany informacji na temat uczestnika, monitorowania jego rzeczywistego funkcjonowania w środowisku w relacjach partnerskich, rodzicielskich i społecznych.

X. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Opracowanie i realizacja programu psychologiczno – terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domowej należy do zadań administracji rządowej realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu gminnym i powiatowym. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia budżet państwa. W związku z powyższym planowanie wydatków następuje na poziomie powiatu rokrocznie, a realizacja Programu uzależniona jest od wysokości środków przekazanych z budżetu państwa na ten cel. Przewiduje się możliwość modyfikacji zaplanowanych działań, terminu ich realizacji oraz źródeł finansowania w celu zwiększenia efektywności założeń Programu.